

fréttabréf GEDHJÁLPAR

1. tölublað - 4. árgangur - 1999

Viðburðaríkt
framkvæmdaár
-1998

Foreldrafélag
barna
og unglingsa
með geðsjúkdóma

Samstarf
við Sogn

Newsletter of
Gedhjálp

The Icelandic Mental
Health Alliance

Summary in English

Pages 14-15

Þessa mynd fékk Geðhjálp að gjöf við opnun nýju miðstöðvarinnar að Túngötu 7.
Myndin er eftir Herdísí B. Þorvaldsdóttur.

FRÉTTABRÉF
GEÐHJÁLPAR

Útgefandi:
Geðhjálpar, samtök fólkks
með geðsjúkdóma,
aðstandandar þeirra
og áhugafólkus um
geðheilbrigðismálm.

Heimiliðfang: Túngata 7

101 Reykjavík,
sími 570 1700,
fax 570 1701,
tölvupóstur:

geðhjálpar@gelhjálpar.is

Vefsíða:
<http://gelhjálpar.is>

Ritstjóri og
ábyrgðarmáður:

Ingólfur H. Ingólfsson

Umsjón:

Óskar Guðmundsson

Enská: Ástís Ó.

Vatnsdal

Umþrot og útlit:

Þróun Haraldsson

Prentað á umhverfis-

væman pappír

Prentun:

Gutengberg

Upplag: 10.000

Sálfræðiþjónusta skóla til heilsugæslunnar?

Foreldrafélag geðsjúkra barna og unglings var stofnað á þessu ári til þess að fylgja eftir brýnum úrbótum á málefnum þeirra. Það er samdóma álit allra sem koma að heilbrigðismálm að geðheilbrigði barna og unglings skuli hafa forgang. Þetta er staðfest í skýrslu nefnar heilbrigðisráðherra um stefnumótun í geðheilbrigðismálmum 1998, í tilögum um forgangsröðun í heilbrigðismálmum 1997 og í drögum að heilbrigðisáætlun til ársins 2005 svo nokkuð sé nefnt.

Mikill vandi hefur hins vegar skapast í fræðslu- og heilbrigðiskerfinu við að meðferðarstarf skólasálfraðinga var lagt af í skólum. Bent hefur verið á, og það með réttu, að skólar séu ekki meðferðastofnanir og því eigi heilbrigðiskerfið að sjá um börn og unglings með atferlistruflanir og geðraskanir. Barna- og unglingsgæðeild er sjúkrastofnun sem ekki á að sinna nema alvarlegustu sjúkdómstilfellunum

og hefur því miður ekki einusinni haft bolmagn til þess. Boltanum er kastað á milli í pingpong leik en eftir stendur vandi barnanna. Ég teldi eðlilegast að heilsugæslan semdi við fræðsluyfirvöld um að taka að sér sálfræðiþjónustu við skólanu líkt og hún gerir í annarri heilbrigðisþjónustu við skólanu. Jafnframt legði heilsugæslan til viðbótarfjármagn til eflingar geðheilbrigðisþjónustu bæði við skólabörn og aðra. Í drögum að heilbrigðisáætlun 2005 segir að geðsjúkdómar og geðraskanir séu meðal algengustu sjúkdóma á Íslandi og reynslan sýnir að draga má úr sjálfsvígum með öflugri geðheilsuvernd í grunnheilbrigðisþjónustunni. Það er því til mikils að vinna með tiltölulega litlum breytingum.

Ingólfur H. Ingólfsson

Stuðningsþjónusta Geðhjálpar

Samstarf við réttargeðdeildina á Sogni

S tuðningsþjónusta Geðhjálpar mun taka sár í tilraunaskyni stöðþjónustu; útvegum húsnaðis, frekari liðveislu, liðveislu og félagslega heimaþjónustu við einstaklingum sem útskrifast af réttargeðdeildinni á Sogni. Réttargeðdeildin mun sinna allri laeknisfræðilegri þjónustu og eftirfylgd.

Yfirlæknirinn á Sogni, Magnús Skúlason og yfirfélagsráðgjafi, Ragnheiður Hergeirsdóttir komu á fund samstarfshóps um Stuðningsþjónustu Geðhjálpar, 9. apríl og lögðu upp erindið þar sem það var rætt og samþykkt.

Jafnframt óskaði Magnús Skúlason eftir að stöðu í húsnæði Geðhjálpar til þess að sinna eftirfylgd og "ambulant" samskiptum við útskrifaða sjúklinga og aðstandendur þeirra, eins og segir í bréfi hans til stjórnar. Stjórn Geðhjálpar samþykkti á fundi sínum 10. maí að leigja Réttargeðdeildinni aðstöðu til reynslu í 6 mánuði.

Þetta eru tímamót í starfsemi Stuðningsþjónustunnar en í anda þeirra stefnu sem stjórn Geðhjálpar hefur markað, að veita þeim þjónustu sem ekki geta leitað annað eða hafa brotið flestar brýr að baki sér. Í bréfi Magnúsar Skúlasonar, yfirlæknis til stjórnar Geðhjálpar segir m.a. .... málstaðurinn er brýnn þótt lítinn hljómgrunn hafi hann fengið í kerfinu til þessa svo sem kunnugt er, svo við liggr að telja megi að mannréttindákvaði séu sniðgengin og þeim afneitað. Finnst okkur „Sognverjum“ að vel sé við hæfi að einmitt Geðhjálpar verði nú sem oft endranær fyrst til að ríða á vaðið og brjóta ísinn, svo sem í mörgum skyldum málum varðandi geðsjúka.“

Foreldrafélag geðsjúkra barna og unglings

Landssamtök með það að markmiði að bæta aðstöðu og kynna ástand mála

Frá fundi Foreldrafélagsins í Túngötu.

Túngata 7 formlega tekin í notkun

Það var söguleg stund þegar Geðhjálpar hélt opnið hús á Túngötu 7, fóstudaginn 30. apríl, til þess að fagna formlegri opnun á eigin húsnæði. Það er í fyrsta sinn í 20 ára sögu félagsins að það getur rekið starfsemi sína í eigin húsnæði en þarf ekki að vera á hrakhlóum. Túngata 7 er með glæsilegustu húsum í Reykjavík, byggt af Gísla J. Johnsen, stórkauðmanni og konsúl kringum 1946. Geðhjálpar ákvæð strax að vanda vel til uppbyggingar hússins svo að reisn þess og fugurð mætti njóta sín, eins og formaður Geðhjálpar, Pétur Hauksson, komst að orði við opnunina.

Porgeir Jónsson, arkitekt stýrði endurnýjun hússins og tókst honum ásamt metnaðarfullum iðnaðarmönnum að halda í gamla yfirbragðið m.a. með því að gera upp golfeini, hurðir og panel hússins en endurnýja þurfíti allar raf- og vatnslagsnir, niður föll og frárennslu svo að húsið er nánast eins og nýtt.

Þeir sem störfuðu mest við endurbyggingu hússins voru: Raf-lagnir Íslands, Farfi, Böðvar Markan, Pípulagnir, Eðvarð Bene-

diktsson, húasmíðameistari, Valgarð Ólafsson, múrarameistari, Grétar Berndsen, Verkfræðifyrtækið Víkingur, VSB verkfræðistofa o.fl. Um innréttningar sáu m.a. GKS, Epal og Rimlagluggatjöld - Álnabær.

Húsið nýtist starfsemi félagsins mjög vel. Í risi er falleg og endurgerð ísbút fyrir tvo einstaklinga. Á annarri hæð eru skrifstofur félagsins og á fyrstu hæð er félagsmiðstöð, mótnueyti, kennsluherbergi og hvíldaraðstaða. Á jarðhæð verður iðjuþjálfun með tölvuveri, vinnustofu, listasmiðju og smíðaverkstæði. Auk þessa hafa ýmsir hópar aðstöðu í húsinum og nýta sér það einkum á kvöldin og um helgar.

Að öðrum ólöstuðum er það Ingibjörgu Pálmadóttur, heilbrigðisráðherra að þakka að þessi 20 ára draumar Geðhjálpar hefur nú ræst. Hún lofaði Geðhjálpar stuðningi sinum á alþjóðlega geðheilbrigðisdeginum 10. október 1997 og fylgdi málinu eftir í ríkisstjórn með þeim árangri að fólk með geðsjúkdóma og aðstandendur þeirra geta nú loksns gengið um með reisn í eigin húskynnum.

Ágæt lesandi, í byrjun vors fór litill hópur foreldra geðsjúkra barna og unglings að kanna hvort grundvöllur væri fyrir stofnun foreldrafélags. Undirbúningstíminn var stuttur og fundum við að þörf var fyrir slíkt félag, bæði hjá foreldrum og stofnunum sem að mállefnum þessum koma.

Pann 24. apríl 1999 var svo stofnunfundur haldinn í fundasal Barna og unglingsgeðdeildar, mæting fór fram úr björtstu vonum og voru 85 manns í salnum – og var mikil jákvæðni og góður hugur í fundargestum. Félaginu var gefið nafnið Foreldrafélag geðsjúkra barna og unglings. Stofnun foreldrafélags er löngu tímabær þar sem geðsjúk börn og unglings hafa setið á hakanum með heilbrigðis- og félagslega þjónustu.

Markmið félagsins er að bæta aðstöðu barna okkar og vinna að kynningarstarfsemi, opna umræður um mállefni geðsjúkra ungmenna og það aðstöðuleysi sem hópurinn og fjölskyldur þeirra búa við. Ekki er ætlunin að telja upp það sem vantar hér, það er búið að þylja það svo oft á undanförnum vikum.

Foreldrafélag geðsjúkra barna og unglings eru landssamtök og mikil væri gott að foreldrar úti á landi hefðu samband og létu skrá sig, því fleiri sem við verðum þeim mun sterktar verðum við. Að vísu er hópurinn stór og börn og unglings mismikið veik en það má segja að foreldrar allra barna sem eiga við geðraða vandamál eigi erindi með foreldrafélagini. Þótt þarfirnar séu ekki allar þær sömu eru þær þó svipaðar í grundvallar atriðum.

Við viljum sérstaklega benda á ágætan bækling Geðhjálpar sem heitir *Geðheilsa barnsins þíns* og liggur frammi á heilsugæslustöðvum. Úti í þjóðfélagini er góður vilji til þess að bæta aðstöðuna og getum við foreldrar gert þar mikil gagn, langt er í land og á brattan að sækja en með samstiltu átaki tekst að bæta aðstöðuna og gera lifið bærliegra.

Stjórn foreldrafélagsins óskar Geðhjálpar til hamingju með glæsilegt hús að Túngötu 7 og þakkar Geðhjálparfólk ómetanlegan stuðning við stofnun foreldrafélagsins. Þeir sem vilja vinna með okkur eða veita félagini stuðning geta haft samband við Umhyggju í síma 552 4242 eða við Foreldrafélag geðsjúkra barna og unglings í síma 5578326 / 8542889 og látið skrá sig eða leitað upplýsinga.

Jenný Steingrímsdóttir
formaður Foreldrafélags geðsjúkra
barna og unglings

A Karlsson hf
Akrahreppur
Akranness apótek
Akureyrarbar
Altech ehf
Alþjóða Littryggingarfélag Þf
Alþýðuflokksfélag Þópavogi
American style
Dalshrauni Skipholti-Nýbylavégi
Amigos Mexico ehf
Apótek Sauðárkrúks
Arkform
Arkis Arkitektastofa
Artic film
Aseta hf
Assa
Auglnæknastofan
Austfjörðarmarkaður
Austur Hérð
Austurborg
Austurbærskóli
Álfarm ehf
Áltatell hf
Árborg
Árborg
Árnesþreppur
Árnesprófastadssemi
Árvélar ehf
Arvirkinn hf
Árvík hf
Ás fasteignasala
Ásfell bólaverslun
B A D ehf
B.H.S ehf
B.S. R ehf
B.S.R.B
Bakki hf
Baldvin og Þorvaldur
Básinn
Bátastöðin Knörr sf.
Bedco & Mathiesen hf
Bifreiðaverkstaði Gunnars
Bifreiðaverkstaði Kópavogs ehf
Birkitré sf.
Biskupstungnahreppur
Bitaber ehf
Bílahöllin - Bílaryðvörm hf
Bílaleiga Flugleiða
Bílaslan Fell sf.
Bílasprautur Suðurnesja ehf
Bílaverkstaði Einars Únnsteinssonar
Bílaverkstaði Harðar & Matta
Bílapjónusta Ólafsf
Björgun hf
Björn Hardarson
Björn malar hf
Björn Stefánsson
Björn Þ. Þórhallsson tannlæknir
Björnsbakari
Blátun ehf.
Blikk ehf.
Bliksmíðja Einars ehf
Blindravinatélag Íslands
Blindravinnumstofan
Blöðbankini
Blómabúðin Stóð
Blómastofa Guðrúnar
Blómaval hf
Blómaverslunin lóna Lisa sf.
Blómálfurinn
BORGARFELL ehf
Borgarfjarðarsveit

Ársskýrsla stjórnar 1998

VIÐBURÐARÍKT FRAMKVÆMDAÁR

Arið 1998 var sögulegt fyrir Geðhjálp því félagið eignaðist sína fyrstu fastalögum á pessu 20. starfsári sínu. Tímatróin eru táknaðar fyrir breytingar sem hafa orðið á starfsháttum félagsins og ímynd þess. Félagsstarfið truflaðist af undirbúningi fyrir flutninginn, síðan af flutningnum sjálfum og byggingaframkvæmdum sem var ekki lokið við flutning. Petta rask hefur valdið skjólstaðingum og starfsmönnum erfiðleikum sem nú er að ráðast bót á. Raskið, framkvæmdirnar og breytingarnar hafa jafnframt haft í för með sér jákvæðar afleiðingar, áhugi og starfsorka félagsmanna jókst við þann meðbyr sem þeir fundu frá landsmönnum sem kom fram í allri umræðu og í landssöfnun fyrir félagið. Þessi hvatning gerði það að verkum að mikilvægustu markmið félagsins, réttindagæsla og hagsmunabarátta, voru starfrækt af meiri orku en oft áður. Sérstaklega á þetta við þegar borðið er saman við þau ár þegar togstreita og vandræði hafa háð félagini og starfsemi þess. Vísbindar eru um að þetta starf Geðhjálpars hafi haft viðtækari áhrif en oft áður. Umfjöllun um málefni geðsjúkra var óvenju mikil árið 1998 og var umræðan hispurslaus og gagnrýnин og jafnvel varð vart við deilur.

Húsnaðismál - möguleg nýting Túngötu

Lengi var ljóst að húsnaði sem félagið hafði á leigu í Hafnarbúðum hentaði ekki vel fyrir starfsemi félagsins af ýmsum ástæðum enda vildi eigandinn, ríkið, selja húsið. Nokkur aðdragandi og undirbúningur var að því að félagið fengi húsið við Túngötu 7 en sú vinna

fór af stað fyrir alvöru þegar heilbrigðisráðherra, Ingibjörg Pálmadóttir, lýsti yfir stuðningi við hugmyndina í byrjun árs 1998. Þann 5. október var félaginu afhent húsið með undirskrift heilbrigðisráðherra og fjármálaráðherra undir afsal. Húsið hafði verið í eigu ríkissjóðs frá 1969 hann fékk það að gjöf frá ekkju Gisla J. Johnsen.

Páll Pétursson félagsmálaráðherra tilkynnti okkur að 20 milljón króna styrkur fengist úr Framkvæmdasjóði fatlaðra, þar af 15 milljónir á árinu 1998 og 5 milljónir árið 1999, til endurbóta og innrétti á húsinu.

Frá upphafi var það ákvörðun stjórnar Geðhjálpars að við endurnýjun og innrétti á húsnæðinum skyldi haft að leiðarljósí að koma húsinu til fyrri virðuleiks og skyldi það gert af virðingu við notendur hússins, skjólstaðinga Geðhjálpars svo og starfsmenn félagsins. Jafnframt voru mótaðar hugmyndir um nýtingu hússins. Þar skyldi að sjálfsgögðu vera félagsmiðstöð og mótneyti, miðstöð Stuðningsbjónustunnar með sólarhringsvakt, skrifstofa félagsins en einnig íbúðarherbergi fyrir 2-3 skjólstaðinga á efstu hæð svo og íðjupjálfun og vinnustofur á neðstu hæð og í bílskúr.

Ljóst var að við endurnýjun þyrfti að gera umfangsmiklar breytingar og lagfæringer innanhúss, m.a. að skipta um allar lagnir. Kostaði það talsvert rask, einnig á lóð hússins. Ráðherrarnir Ingibjörg Pálmadóttir og Páll Pétursson tóku fyrstu handtökum við vinnuna þegar

Heiðursmenn fá sér brot af brauðertunum við opnum hússins.

Heilsast við opnum Túngötunnar.

húsið var afhent 5. október. Stjórnun og umsjón verksins hefur verið í höndum Þorgeirs Jónssonar arkitekts en bygginganeftir hússins hefur fundað vikulega undir formennsku Sigurðar Kristinsdóttur fyrir hönd stjórnar. Mikil vinna liggur að baki hjá bygginganeftnd og starfsmönnum félagsins við endurnýjunina auk þess sem fjöldi iðnaðarmanna hefur verið að störfum. Verkinu miðaði vel á árinu, miðað við aðstæður. Félaginið bárust margar góðar gjafir, húsþúnaður og fleira, og ber að minnast sérstaklega 500 þús. kr styrks frá Rafiðnaðarsambandi Íslands til fræðslustarfars.

Landsöfnum Kiwanis

K-dagur Kiwanishreyfingarinnar á Íslandi var í þetta sinn á alþjóðlegum geðheilbrigðisdegi, 10. október. Kiwanismenn höfðu ákvæðið að söfnunarféð skyldi renna til endurbóta á húsi Geðhjálpar við Túngótu 7. Söfnunin fór fram dagana 8.-10. október og seldust K-lyklar fyrir kr. 15.512.685. Ávisun fyrir þessari upphæð var afhent formanni Geðhjálpar þann 26. nóvember 1998 við athöfn í húsinu nýja. Kiwanismenn höfðu fengið mjög góðar viðtökur hjá þjóðinni og höfðu á orði að sala hefði verið óvenju góð.

Pess má geta að Kiwanishreyfingin á Íslandi hélt fyrsta K-daginn árið 1974 og hefur síðan selt þjóðinni K-lyklum þrója hvert ár undir kjörorðunum „Gleymum ekki geðsíkum“. Samkvæmt upplýsingum Kiwanis hafa fyrri K-lyklar skilað um 150 milljónum til uppbryggingsar á aðstöðu geðsíkra á Íslandi og hefur ágðóinn runnið til margs konar geðheilbrigðismála, m.a. byggingar og stækktunar Bergiðunnar, byggingar afangabústaðar við Álfaland í samvinnu við Geðverndarfélag Íslands, upp-

byggingar unglingsageðdeilda við Dalbraut og kaupa á íbúð fyrir aðstandendur geðsíkra barna og unglings sem þar eru til meðferðar.

Styrktarlotforð

Söfnun styrktarlotforða lauk snemma á árinu. Að frádeginum kostnaði hafði þessi söfnun Markaðsmanna fært félagini kr. 6,4 millj. í lok árs 1998. Það er skoðun númerandi formanns að æskileg stefna sé að nota söfnunarfé til framkvæmda og uppbryggingsar, en rekstur félagsins grundvallist frekar á öðrum og vonandi öruggari tekjum.

Félagsmiðstöð

Félagsmiðstöðin var rekin með hefðbundinni dagskrá í Hafnarbúum allt árið. Opið er frá 9 - 17 alla virka daga. Félagsmiðstöðin er vel sótt, sérstaklega þeir dagskráliðir sem eru vel skipulagðir og þarf að manna þá starfsemi vel. Kona var ráðin á öryrkjasamning við félagsmiðstöð. Mótuneyti byður upp á hádegismat milli kl. 12 og 13 og koma að jafnaði um 15 manns í mat.

Sumarmót

Árlegt sumarmót norrænu Geðhjálparfélagna var haldið í Svíþjóð dagana 29. júní til 6. júlí og styrkti Geðhjálptu skjólstæðinga til fararinna og sendi tvö starfsmenn með.

Alþjóða geðheilbrigðissamtök

Geðhjálpt gerðist aðili að World Federation for Mental Health árið 1997 og sendi fulltrúa á ráðstefnu samtakanna í Edinborg og á afmælisátháti þeirra í London 1998. Samtökini beittu sér í gagnagrunnsmálinu.

Fræðslustarf

Aðstandendanámskeið var haldið á árinu

GEDHJÁLP PAKKAR STUDNINGINN

- Bortækni ehf
- Bossanova
- Bókasafn Mostellsbajær
- Bókhaldspjölmastan
- Bóksafn Garðabæjar
- Bólstöðahlíðarheppur
- Bón- og þvottastöðin hf
- Bónus hf
- Breidholtskóli
- Brekkuþubjarskóli
- Brúarárskóli
- Bújófur hf
- Búnaðarfélag Ármeshrepps
- Búnaðarfélag Bæjarhrepps
- BYKO
- DHL Hraðflutningar hf
- Dagvist barna
- Dalabyggð
- Dalakjör hf
- Dalbrún ehf
- Dalvíkurhær
- Domino's pizza ehf
- Dreifing hf
- Dreki hf
- Dundur hf
- E T verslun hf
- E.Sigurjónsson ehf
- Eðalgrís ehf
- Enaco hf
- Efnafraðistofan Skin hf
- Efnalaugn Björk
- Egill Jónsson hf
- Eignamálumun hf
- Einar Farnestveit & co hf
- Einholtskóli
- Ektafiskur
- Eicon hf
- Eldhestar ehf
- Ellihennilið Grund
- Endurskóðunarskrifstofa
- Endurskóðunarskrifstofa
- Engey hf
- Engilbert O H Snorsson
- Engiaborg
- Engiaskóli
- Epal hf
- EUROPAY Island
- Eyjardódi ehf
- Eyrarsveit
- Farmanna og fiskimannasamband
- Farmasia ehf
- Fasteignasalan Húsíð ehf
- Fatahréinsun Kópavogs
- Faxavellar hf
- Fáskróðsfjarðarhöfn
- FBA Fjárfestingabanki Atvinnulífins
- Fellaskóli
- Ferðaflélagar ehf
- Ferðamálastóð Austurlands hf
- Ferðaskrifstofa Íslands
- Ferðapjölnusta band
- Fero sf.
- Ferskifskur sf.
- Félagskaup hf
- Fiskanes hf
- Fiskverkunin Von hf
- Fiskþurkun hf
- Fit - Fjárdarmót hf
- Finn Miðill ehf
- Fjarhítun hf
- Fjármálefurflitid
- Fjölbautarskóli Norðurlands-vestra

Fjölbautarskóli Suðurlands
Fjölbautarskólinn
Fjörskráin hf Fjörugarðurinn
Flensborgarskóli
Flutningapjónusta Magnúsar S.
Flúðaskóli
Foldakot
Foldaskóli
Fossnesti
Fossvoogsskóli
Framhaldsskóli Vestmannaeyja
Framhaldsskólinn á Húsavík
Framhaldsskólinn á Skógrum
Framhaldsskólinn í Vestmannaeyjum
Framklofunarþjónustan eftir
Framtak hf
Frárh eftir
Fullorðinsfræðsla Fataðra
G Einarsson
G Hannesson Company hf
G S mürverk hf
Gagnayeyling hf
Gagnfræðaskólinn á Sauðárkrúki
Gagnfræðaskólinn í Ölfusfirði
Gamla bakaríð
Garðar Ölfasson úrsmiður
Gápmjónusta Akraness hf
Gerðahreppur
Giljaskóli v/Kiðagil
Gleraugnasalan Geisli hf
Gleraugnaverlunin Linsan hf
Glerslipun Akraness hf
Gníþverjahreppur
Gott tiliti
Grafavogs apótek
Guðbrandur Kristmundsson
Guðmundur Arason Smíðjárm ehf
Guðmundur Ingvarsson
Guðmundur Jenson
Guðmundur Jónasson hf
Guðrún hf Tiskuverslun
Guðrún Ólafsdóttir
Gullsmíðjan
Gúmmibatþjónustan
H bœuin s.
H Hauckson hf
Hafnarfjarðarbar
Hafnasamlag Norðurlands
Hafrof ehf
Hagaborg
Hagall
Hagtak hf
Halldór Fannar tannlæknir
Hamarskóli
Hampiðjan
Hamrar hf
Handlekkastöðun ehf
Hansa ehf
Haraldur Böðvarsson hf
Hárdvíðarval hf
Háfell hf
Hátna Fasteignasala
Hegas hf
Heiðarborg
Heilbrigðisstofnun Blönduðosi
Heilsugæslan í Reykjavík
Heilsugæslustofnun Egilsbökum
Heilsugæslustöðun Akureyri
Heilsugæslustöðun Hornbrekka
Heilsuhæli N.L.F.
Heimili og Skóli
Héraðsdómur Suðurlands

ásamt Stuðningshópum og var vel sótt. Það er orðinn reglulegur þáttur í starfsemi félagsins.

Fraðslufundir voru haldnir í nokkrum framhaldsskólum og tekið á móti hópum í húsnæði félagsins, m.a. kom hópur frá Norðurlöndum í boði Rauða Kross Íslands og fræddist um starfsemi Geðhjálpar.

Fréttabréf Geðhjálpar kom út í fórum töluþlöðum og tvö þeirra voru með nýju sniði í veglegu broti í 10.000 einþökum, með enskum úrdrætti. Hins vegar kom tímarið ekki út á árinu.

Sjálfshjálparhópar fyrir fólk með fælni, geðhvörf og kynlífsfíkn störfuðu í húsnæði félagsins á árinu. Stuðningshópur fyrir fólk með geðklofa byrjaði einnig undir handleiðslu hjúkrunarfræðings.

Klúbburinn Geysir fundaði reglulega í húsnæði félagsins. Kosin var stjórn sem framkvæmdastjóri Geðhjálpar á sæti í.

Fjölskyldulínan var starfrækt allt árið. Sjálfboðaliðar sitja við símann öll miðvikudagskvöld en þess utan er skilaboðum svarað reglulega. RKÍ hætti samstarfinu um sl. áramót vegna þess að þátttaka hafði verið tíma-bundin að þeirra hálfu.

Bandaríkjamaðurinn Joel C. Slack kom og hélt erindi, bæði hjá Geðhjálþ og á Geðdeild Landspítala, um reynslu sína sem sjúklingur af sjúkrahúsvist og hvernig hægt er að tryggja að virðing verði borin fyrir sjúklingnum og hvers vegna það ætti að vera grundvallaratrói í öllu meðferðarstarfi.

Stuðningsþjónusta Geðhjálpar

Enn er starfað eftir óbreyttum þjónustusamningi við félagsmálaráðuneyti um Stuðningsþjónustu við 30 einstaklinga. Tíu manns búa á Bárugötu 19, fimm manns á Vesturgötu 17, þrír á Vesturgötu 17a og þrír á Skarphéðinsgötu 16, en allt er petta húsnæði í umsjón Geðhjálpar. Þrír skjólstæðingar Stuðningsþjónustunnar búa í húsnæði Óryrkjabandalags

Bygginganefnad að störfum

Bygginganefnad var opin öllum en á þessari mynd eru Herdis Hölmsteinsdóttir, Sigríður Kristinsdóttir, Þorgeir Jónsson, Kristjana Kristjánsdóttir og Karl Valdimarsson.

Íslands að Hátúni 10, en 6 búa í öðru húsnæði. Þjónustusamningur var gerður við Félagsmálastofnun Reykjavíkurborgar um félagslega heimilisþjónustu og liðveislu og tök sammingurinn gildi 1. júlí. Áður hafði Geðhjálþ sinnt verkstjórninni en sinnir nú einnig rekstri.

Umraða var um yfirtöku Geðhjálpar á samþýlunum við Þverársel 28 og Hringbraut 8 en ekki varð úr því þar sem ekki þótti rétt að Geðhjálþ hefði stjórnunarlega ábyrgð án þess að hafa fjárhagslega ábyrgð. Þó var gert samkomulag um að annast Þverársel og að hálf staða hjúkrunarfræðings færí til Geðhjálpar sem áður hafði verið bundin við forstöðumannsstöðu við Hringbraut 8.

Oft er spurst fyrir um möguleika á þjónustu hjá Stuðningsþjónustunni. Reynt var að leggja mat á þörf að þjónustu og farið yfir biðlista, í júlímánuði 1998. Niðurstöðan var að 20 þurfa á vernduðum íbúðum að halda, sex aðrir þurfa pláss á áfangaheimili, tveir þurfa pláss á sambýli og fimm þurfa á vist á meðferðarheimili að halda. Samtals er um 33 einstaklinga að ræða, þar af þrjár konur. Þannig er þörf á 5 vernduðum einstaklingsíbúðum og fimm til sjö vernduðum íbúðum fyrir samtals 15 manns, bæði með félagslegri heimaþjónustu og liðveislu en þær síðarnefndu einnig með frekari liðveislu. Ennfremur er þörf fyrir áfangaheimili með sólarhringsþjónustu, fyrir átta manns, og meðferðarheimili með sólarhringsþjónustu fyrir sumum manns.

Fundað var með stjórnendum hússjóðs Öryrkjabandalags Íslands (ÖBÍ) og fékkst vilyrði fyrir því að ÖBÍ kaupi húsnæði fyrir geðfatlaða og voru lögð drög að því að kynna sílkt fyrirkomulag fyrir félagsmálaráðuneyti, með ýmsum möguleikum á þjónustustigi, samkvæmt ofanefndri þarfagreiningu.

Í skýrslu nefndar um biðlista eftir búsetu og annari þjónustu hjá svæðisskrifstofum um málefni fatlaðra gefinni út af félagsmálaráðuneyti í desember 1998 kemur fram að 30 geð-

fatlaðir einstaklingar eru á biðlista eftir samþýði í Reykjavík, 25 bíða eftir liðveislu og sex eftir áfanga-staðsvöl. Á landinu öllu bíða 45 eftir sambýlisplássi, 48 eftir liðveislu og sex geðfataðir bíða eftir áfangastaðsplássi.

Könnun á Stuðningsþjónustu var undirbúin á árinu, en um er að ræða mat á þjónstu og árangursmáti og verður könnunin í höndum Sigurlínu Davíðsdóttur lektors og greidd af Geðhjálp að hluta.

Réttindabarátt

Sem fyrir veitti Geðhjálp umsögn um ýmis lagafrumvörp og önnur málefni og beitti sérstaklega fyrir ákveðnum málum, sérstaklega að málefnum geðfataðra, geðsjúkra fanga og barna með geðröknum.

Vegna fyrirhugaðrar yfirfærslu á málefnum fatlaðra til sveitarfélaga lagði Geðhjálp áherslu á það við nefnd þá sem undirbýr breytingu á lögum um félagsþjónustu sveitarfélaga að sveitarfélög skuli sjá geðföltuðum fyrir stuðningsþjónustu eftir þörfum hvers og eins, með heimilishjálp, liðveislu, atvinnu og búsetuúrræðum, að fjármagni verði varið til áfram-haldandi uppbryggingar þjónustu við geðfataða á landinu og að starfshópur og stýrihópar hafi umsjón og beri ábyrgð á þjónustunni.

Vegna tillögu nefndar heilbrigðisráherra um forgangsröðun í heilbrigðismálum lagði Geðhjálp áherslu á að stjórnvöld taki afleiðingum af forgangsröðuninni, þ.e. veitti fí til að hún geti orðið að veruleika. Jafnframt að geðsjúkdómar, sem eru jafn lífshættulegir og margir aðrir sjúkdómar, verði forgangsraðaðir ofar, svo og þeir sem hafa skert sjálfraði, líkt og gert er í forgangsröðun í nágrennalöndum okkar.

Snemma á árinu tilkynnti Tryggingastofnun

Ingibjörg Guðmundsdóttir á heimavelli

að reglum um skerðingu bóta vegna sjúkrá-húsvisstar hefði verið breytt. Voru breytingarnar í samræmi við kröfur sem Geðhjálp hafði þá nýverið sett fram, fyrst og fremst að bætur falli ekki niður fyrir en lifeyrisþegi hafi dvalið á sjúkrastofnun í einn manúð samfleytt.

Í byrjun árs komu fram tillögur stjórnar-nefndar Kríspíttala um að breyta deild 28 í Hátúni 10 úr legudeild í dagdeild, að loka hjúkrunardeildinni deild 14 á Kleppi, að loka meðferðardeildinni á Teigum og draga veru-lega úr rannsóknarstarfsemi á geðdeildinni. Þessum tillögum að stórfelldum niðurskurði í geðheilbrigðismálum var mótmælt mjög harð-lega og hugmyndirnar virðast sem betur fer ekki hafa komið til framkvæmda. Heilbrigðis-ráherra kynti fyrir okkur hugmyndir um óbreyttan rekstur þessara deilda, e.t.v. með gerð þjónustusamninga.

Um árabil hafa geðlyf ávísuð með geðdeild-arlýfseðli verið endurgjaldsla fyrir sjúkling, en á árinu var því fyrirkomulagi hætt. Í staðinn var lagt til að svokölluð sterk geðlyf væru ókeypis fyrir alla. Vegna þessara breytinga á kostnaði sumra sjúklinga vegna geðlyfja lagði Geðhjálp áherslu á að fyrst sterk geðlyf væru greidd að fullu efttu einnig lyf við aukaverk-unum af þeim að vera ókeypis. Þetta var samþykkt af yfirvöldum. Hins vegar var ekki samþykkt að þeir sem áður hafi fengið ókeypis þunglyndislyf o.fl. gætu átt kost á lyfjakír-teini þannig að þeir fengu þessi lyf ódýrari, eins og áður var heimilt, né að sjúklingar með geðhvarfasýki ættu kost á ókeypis flogalyfum líkt og flogasjúklingar. Bent var á þá mismun um sjúklinga sem í þessu felst.

Geðhjálp skrifaði ítarlegar umsagnir vegna hinna ýmsu útgáfa af frumvarpi um miðlægan gagnagrunn á heilbrigðissviði þar sem því er harðlega mótmælt að gerðar séu erfðafræðilegar rannsóknir á einstaklingum án heimildar þeirra. Í upphaflegra frumvarpinu var ekki gert ráð fyrir að sjúklingar gætu hafnað þátt-töku í gagnagrunnum. Geðhjálp lagði til að landlæknir bæri ábyrgð á því að þeir sem ekki vildu taka þátt myndu ekki gera það. Svo virðist sem að tillögurnar hafi verið teknar upp í næstu útgáfu af frumvarpinu. Áhersla var lögð að upplýsingar í sjúkraskrár eru eign sjúklingsins og að persónuvernd væri ófullnægjandi í frumvarpinu. Jafnframt var bent að hugtak ið ætlað samþykki hefur litla merkingu fyrir þá sem ekki geta fötlunar sinnar vegna hafnað þátttöku í gagnagrunni. Geðhjálp beitti sér fyrir þessum sjónarmiðum á ýmsum vettvangi m.a. með því að kynna málið fyrir systrafélögum erlendis. Pað leiddi til þess að fjöldi erinda bárust stjórnvöldum þar sem áætlanum þeirra var mótmælt. Geðhjálp sendi erindi um málið til Eyrópusam-

GEDHJÁLP PAKKAR STUÐNINGINN

Héraðsdomur Vestfjarða
Héraðsþýralæknirinn
Héraðstubbur ehf
Héraðsdomur Vesturlands
Hitaveita Reykjavíkur
Hitaveita Suðurmesja
Hitaveita Þorlakshafnar
Hjallastólkí
Hjaltastaðasókn
Hjardarneßbraður ehf
Hjólbæðahóllin
Hjúkrunarheimilið Skjól
Hjúkrunarheimilið Eir
Hlaðbaer-Colas
Hlið sf.
Hornafjarðarbær
Hólmavíkurkirkja
Hópvinnukerfi ehf
Hótel Jörð
Hraðfrysithús Táknafjarðar hf
Hraðkaup
Hraðmynd
Hrisnes ehf
Hrói Höttr Akranesi
Hugga ehf
Húsagerðin hf
Húsakup hf
Húsanes hf
Húsaplast hf
Hússammiðurinn ehf
Húsgogn ehf
Hveradekk ehf
Hyma ehf
Höfðahæppur
Hördur V. Sigmarsson ehf
Hönsveinafélag Suðurmesja
Iðnsveinafélag Verkallyðsfélags Akraness
Innri-Akraneshreppur
I Á Árinun ehf
Ísafjarðarbær
Ísal
Íslóm
Ísboðar hf
Ísbúðin
Ísflag Vestmannaeyja hf
Ísfugl hf
Íshúsfélag Íslendinga hf
Íslandsbanki hf
Íslandsbanki hf
Íslenesk Austurlenska
Íslenesk Endurskóðun ehf
Íslenesk sjófari hf
Íslenks Alþelagið
Íslenkskvíkmyndasamsteypan hf
Íslenskar sjávarförlör
Íslenskir aðalverktakar s.f.
Ísloft Blíkk & Stálsmíðja
Íslux ehf
J.A. sf
J.E. Skjánni
J.H.V. umbóðsala
Jack and Jones
Japis hf
Jarðfræðistofn Á.G.V.T
Johan Rønning hf
Jón Egilsson
Jörvi ehf
Kaffi Dúus
Karl K. Karlsson hf
Karl Kristmanns
Kaupfélag Ármessinga
Kaupfélag Héraðsþúa

Kaupfélag Skagfirðinga
Kaupfélag Steingrimsfjarðar
Kerfihald ehf
Kjarnafæði hf
Kjarnakorn
Kjölu ehf
Kjörbúð KEA
Kleppjárnseykjaskóli
Klébergsskóli
Klaðning hf
Kollumúli ehf
KOM Bókhaldssþjónusta
Kópavogsbar
Kórrall stf.
Kristín Þorsteinsdóttir
Króksverk hf
Kvennfelagið Fjóla
Kvennfelagið Villingaholti
Kvika hf
Kvótabankina
Kynnisferðir s.f. ferðaskrifstofa
L.A kaffi
Lagnapjónustan ehf
Landgræðslusjóður
Landvær hf
Langanes hf
Laugarnesskóli
Laugaskóli
Leigjendamáttokin
Leikskólinn Hölaborg
Leikskólinn Sölborg
Levis-Slone
Lindarskóli
Listasamur
Litmyndir prentimlöun
Lifeyrissjóður Suðurlands
Lifeyrissjóður Suðurnesja
Lifeyrissjóðurinn Hlíð
Litró ehf
Loftorka Reykjavík
Lundur ehf
Lögðarfæðistofa Indriða
Lögiltir endurskoðundar á Vestfjörðum
Lögiltir endurskoðundar hf
Löndun ehf
M.G félag Íslands
Margt smátt
Markaðsnefnd mjólkuriðnaðarins
Markús Jóhannsson
Matró
Matthías Óskarsson
Maximus
Melabruðin
Menntaskólinn á Akureyri
Menntaskólinn á Egilsstaðum
Merkur hf
Mjóðafjárdarheppur
Mjólkursamlaðgi Búðardal
Moldarblandan Geðamold hf
Morgunblaðið
Motorverk ehf
Mót hf
Múlaborg
Mælifell ehf
Nasco ehf
Nemendafélag Breiðholtskóla
Nesbrún ehf
Nesey ehf
Neta- og veiðafaragerðin hf
Netagerðin Dalvíkur hf
Netagerðin Ingólfur
Nonnabiti

Blaðað í ársskýrslu á aðalfundi.

bandsins og fékk svar þar sem vísað var til samþykktar evrópsku tölvunefndanna, en þær ráðlöggðu ríkisstjórninni að endurskoða áætlunar sínar í gagnagrunnsmálini og virða þá grundvallarreglu að leita beri eftir upplýstu samþykki fyrir hverri rannsókn. Fulltrúar Geðhjálpars áttu fundi út af málinu með ýmsum aðilum, m.a. ráðherra, starfsfólk ráðherrneytis og þingmönnum. Til að lægja ófriðaröldur lagði Geðhjálp nafn sitt við útgáfu geisladiska með slökunarleiðbeiningum sem Sigriður Bjarnadóttir átti frumkvæði að og þyddi. Útgáfan var kostuð af Íslenskri erfðagreiningu og Geðhjálp gaf 6000 diskra í jólamánuðinum.

Formaður Geðhjálpars ritaði tölvunefnd erindi og átti fund með henni út af tilhögnum ákveðinna annarra rannsókna þar sem gerðar eru erfðafræðilegar rannsóknir á einstaklingum án vitundar þeirra með því að nota upplýsingar úr sjúkraskrár.

Geðhjálp kærði til ríkissaksóknara dreifibréf sem borið var í öll hús í Hveragerði og nágrenni. Í brefinu var farið niðrandi orðum um geðfattalaða, m.a. vistmenn á Ási og að Sogni. Rannsókn sýslumanns leiddi ekki til sakfellingar en mikil mótmælaalda reis upp í Hveragerði gegn hinu naflausa dreifibréfi með óhróðri um geðsjúka. Söfnuðust 500 undirskriftir undir texta þar sem dreifibréfinu var andmaðt.

Nefnd Evrópuráðsins um vanvirðandi meðferð fanga og annarra nauðungarvistaðra kom til landsins. Formaður Geðhjálpars var beininn um að koma á fund nefndarinnar og var spurður um aðbúnað nauðungarvistaðra geðsjúklings og geðsjúkra fanga. Nefndin kom hingað fyrir fáeinum árum og hafði sú heimsókn miklar afleiðingar í för með sér. Er því vonast til að þessi seinni heimsókn skili jafn mikum árangri í þaum aðbúnaði, þjónustu og réttaröryggi óskahæfra og annarra nauðungarvistaðra.

Stefnumótun

10. október afhenti Tómas Zöega, formaður starfshóps heilbrigðisráðherra um stefnumótun í geðheilbrigðismálum, ráðherra skýrsluna. Í þessum 10 manna starfshópi voru 3 stjórnarmenn Geðhjálpars: Vilmar Pedersen var fulltrúi aðstandenda, tilnefndur af Geðhjálp, Eydis Sveinbjarnardóttir varaformaður félagsins var fulltrúi hjúkrunarfræðinga, auk undirritaðs formanns, sem var fulltrúi Geðhjálpars. Opinn starfshópur Geðhjálpars hafði áður undirbúið stefnu Geðhjálpars í geðheilbrigðismálum, og var það mikill styrkur fyrir fulltrúa félagsins við störf ráðherranefndarinnar, sem gerði flestar stefnumótunartillögur Geðhjálpars að sínum. Það var samdóma álit nefndarmanna að forgangraða bæri börnumnum. Nauðsynlegt væri að stórauka þjónustu við geðsjúk börn, þannig að miklu fleiri börn fái að nýja þjónustu geðheilbrigðisstarfsmanna, líkt og i sumum nágrannaríkjum, sem þjónusta mun fleiri börn en gert er hér. Næstir í forgangsröðinni voru geðfataðir, en ítarlegar tillögur voru settar fram um margu aðra hópa fólks með geðraskanir.

Stjórn Geðhjálpars

Stjórnin hélt 10 fundi á árinu. Fjölmörg mál eru afgreidd á hverjum fundi og standa fundirnir oft í 4 klst. Að mati formanns hefur núverandi stjórn áorkað tiltölulega miklu, með einhuga og hvetjandi starfi og hæfilegu aðhaldi við formann og framkvæmdastjóra. Mál hafa verið rædd opinskátt og mismunandi skoðanir koma óhikað fram en í flestum málum hefur fengist niðurstaða sem allir stjórnarmenn hafa getað staðið fyrir.

Framtíðarsýn

Stjórn Geðhjálpars er einhuga um að ljúka við endurbætur og innréttingu á Túngötu 7 sam-

kvæmt áætlun, þ.e. að það verði gert með myndarbrag af virðingu við þá sem munu nota húsið. Það er draumur okkar að í húsinu verði fjölbætt starfsemi, að þar verði líflegt starf sjálfshjálparhópa, vinnustofur og iðjuþálfun og að húsið verði miðstöð réttindabaráttu.

Á síðasta ári fóru fram viðræður við opinbera aðila um fjármögnum á stöðu iðjuþálfu, en svo virðist sem að greiðslur frá Tryggingsstofnun ríkisins séu vænlegasta fjármögnumnarleiðin. Á síðasta aðalfundi kom fram tillaga um sálfraðiþjónustu Geðhjálpar. Félagið þyrfi að fjármagna slíka stöðu sjálf og hefur ekki enn verið nægilegur rekstarafgangur til að slíkt sé framkvæmanlegt. Hugmyndir hafa einnig komið fram um að fá utanaðkomandi aðila til að fjármagna stöðu fræðslufulltrúa.

Geðhjálp mun kappkosta að fylgjast með þeiri þjónustu sem geðsjúkir fá og beita sér fyrir því að þjónustan verði nægileg að umfangi og af bestu gæðum. Fylgst verður með því að stefnumótun sú sem kom fram í skýrslu stefnumótarnefnar heilbrigðisráðherra sem afhent var ráðherra 10. október verði framfylgt og þá sérstaklega þau atriði sem mest áhersla var lögð á og var forgangsraðað eft, þ.e. að stóreflu þjónustu við geðsjúk börn og í öðru lagi að tryggja fullnægjandi þjónustu við geðfatlaða.

Hinn 10. október í fyrra var helgaður mannréttindum og mun ég því að lokum vitna í mannréttindayfirlýsingu Sameinuðu þjóðanna sem gestir og starfsfólk í Vin fluttu á hátiðinni að geðheilbrigðisdaginn, en þar segir:

1. grein.

Hver maður er borinn frjáls og jafn öðrum að virðingu og réttindum. Menn eru gæddir vitsmunum og samvisku, og ber þeim að breyta bróðurlega hverjum við annan.

7. grein.

Allir menn skulu jafnir fyrir lögum og eiga rétt á jafnri vernd þeirra, án manngreinarálists. Ber öllum mönnum réttur til verndar gegn hvers konar misrétti sem í bága brýtur við yfirlýsingu þessa.

25. grein.

Hver maður á kröftu til lífskjara, sem nauðsynleg eru til verndar heilsu og velliðan hans sjálfss og fjölskyldu hans. Telst þar til matur, klæðnaður, húsnaði, læknishjálp og nauðsynleg félagshjálp, svo og réttindi til öryggis gegn atvinnuleysi, veikindum, örorku, fyrirvinnumissi, elli eða öðrum áföllum sem skorti valda og hann getur ekki við gert.

Að lokum: Hamingjuóskir til Geðhjálpar og félagsmanna með 20 ára afmælið. Félagið hefur slitið barnaskónum, þroskast nokkuð og fer nú að sýna fullorðinslegri hegðun. Þó er misjafnt hvernig menn (og félög) fullordnast, hversu mikil verður eftir af hinum unggæðingslega lífskrafti, frumkvæði og trú að það ER hægt að breyta heimindum. Vonandi nær Geðhjálp að þroskast áfram og auka á virðingu samtakanna, en jafnframt viðhaldha eilífum æskublöma grasrótarhreyfingarinnar.

Pétur Hauksson,
formaður Geðhjálpar

GEÐHJÁLP PANKAR STUDNINGGINN

Norður-Hérað
Nýja Bautabúrið hf
Nýja tæknihreinsunin
Nýkap
Óddi hf
Oliuverzlinn Íslands hf
Orkbú Vestfirða
Osta & Smjórsalan
Ó.S Fiskverkun
Ösnes ehf
Pharmaco hf
Polyháðun
Pottagaldrar
Prentsmjólinn Eyrún hf
PricewaterhouseCoopers
R J R trading hf umboðsvenslun
Rafgeisl
Rafgelymasalan hf
Rafnón hf
Rafagnavinnustofa Sigurðar
Rafmagnsveitir ríkisins
Rafmagnsveitir ríkisins
Rafnón hf
Rafstilling
Raftejkjavinnustofa Einars
Rafteknipjónustu Trausta hf
Rafnóminn ehf
Ráðgjöf sf.
Ráðvís Hönnun sf.
Rekstrarverktak hf
Reykholahreppur
Reykjabiló hf
Reykjagarður hf
Reykjagarður hf
Reykjalundur
Reykjanesbar
Ríkissaksóknari
Rörtakni ehf
S B S innréttigar
S Gunnarsson hf
S R - vélverkstæði
S.P Fjármögnum
Samábyrgð Íslands á fiskiskipum
Samband íslenskra námsmanna erlendis
Samkup hf
Samsyn ehf
Samvinnusjóður Íslands hf
Sandfell hf
Sautján hf
Selffossveitir bs.
Seljskóli
Selós hf
Seltjarnarmesbar
Seyðisfjarðarárapótek
Sérverk hf
Shellsjóðin Borgarnesi
Siglufjardarkaupstaður
Sigrður Hafstað
Sigurbára hf
Sigurður Sveinsson
Sílfursteini ehf
Sjálfsbjörg Landsamband fatlaðra
Sjómannafélag Ólafsfjarðar
Sjóvá-Almennar tryggingar hf
Sjóvá Almennar
Sjúkrahús Reykjavíkur
Skattstota Vestmannaeyja
Skiltagerðin Veghús
Skilvís
Skipaforeiðsla Húsavíkur ehf
Skipstjóra- & stýrimannafélagið
Sindri

Sumarlokánir geðdeilda 1999

Geðhjálp mótmælir sumarlokunum

Sumarlokánir geðdeilda eru enn sá svartir blettur á sjúkrahúsþjónustunni sem Geðhjálp hefur práfaldlega mótmælt. Það eru engin rök, hvorki læknisfraðileg né heldur hagræn, sem réttlæta þessar lokanir svo að líta verður á þær sem einhverskonar „kerfisvilli“.

Nú hafa borist tilkynningar um eftirfarandi lokanir:

Deild 33C 6. júní - 18. júlí.

Deild 12 25. júní - 5. september.

Deild 26 13. júní - 25. júlí.

Teigur Flókagötu 31 11.júlí - 9.ágúst.

Deild 11 6. júní - 11. júlí.

Deild 19 1. ágúst - 5. september.

Deild 19S 26. júní - 2. ágúst,

Meðferðarheimilið Kleifarvegi 3. júlí - 8. ágúst.

BUGL 50% starfsemi 15. júní - 15. ágúst (4 rúm verða opin á Unglingageðdeild og 3 rúm opin á Barnageðdeild).

Samkvæmt tilkynningu frá geðdeildum gilda lokanirnar að báðum dögum meðtöldum.

Félagsmiðstöðin

Félagsmiðstöðin er opin alla virka daga kl. 9:00 til 17:00. Á þriðjudögum kl. 13:00 eru húsfundir þar sem teknar eru ákváðanir um dagskrá félagsmiðstöðvarinnar.

Matur er alla daga í hádeginu. Kaffi er frítt. **Mánudaga** er opioð hús, spilað og spjallað. **Þriðjudaga** eru húsfundir kl. 13:00 og síðan heimabið.

Miðvikudaga er farið í keilu kl. 13:00 síðan er leikið á harmonikku og kl. 16:30 er farið í fimmibíó.

Fimmtudaga er opioð hús

Föstudaga er heimabið kl. 13:00 eða farið á söfn og kaffihús.

Í sumar verður farið í dagsferðir og grillað. Húsfundir ráða.

Félagsmiðstöðin er opin öllum. Hlökkum til að sjá ykkur.

Geðhjálþ, Túngötum 7.

Stuðningshópur fólks með geðklofa

Stuðningshópur fólks með geðklofa hittist alla mánudaga kl. 13:00 - 14:00. Leiðbeinandi er Herdís Hólmssteinsdóttir, hjúkrunarfræðingur. Hópurinn er opinn öllum þeim sem eru með geðklofa.

Geðhjálþ, Túngötum 7.

Stuðningshópur stjórnar Geðhjálpar

Stuðningshópurinn fundar 1. og 3. þriðjudag í mánuði kl. 17:00.

Stuðningshópurinn starfar undir forystu stjórnar og skal ræða starfsemi félagsins og stjórnarinnar, reifa nýjar hugmyndir og fela áhugasönum sérstök verkefni.

Hópurinn er opinn öllum.

Geðhjálþ, Túngötum 7.

Afmælisnefnd

Stjórn Geðhjálpar býður öllum áhugasönum að taka þátt í undirbúnungi að 20 ára afmælisháti félagsins á hausti komandi. Vinsamlegast hafið samband við skrifstofu félagsins í síma 570 1700.

Geðhjálþ, Túngötum 7.

Átt þú ástvin með geðsjúkdóm?

Fjölskyldulínan 800 5090

Aðstandendur fólks með geðsjúkdóma sitja við símann 800 5090 öll miðvikudagskvöld kl. 20:00 - 22:00. Þeir hlusta á vanda þinn og miðla af reynslu sinni og þekkingu. Þess á milli er hegt að skilja eftir skilaboð á símsvara og þeim verður svarað við fyrsta tækifæri. Öll símtöl eru undir nafnleynd og allar upplýsingar eru trúnaðarmál.

Geðhjálþ, Túngötum 7.

Gjafir Pakkir

Að undanföru hefur Geðhjálþ notið margvíslegs höfingsskapar einstaklinga, stofnana og fyrirtækja sem fært hafa okkur góðar kveðjur og gjafir.

Baldur Karlsson gaf félaginu Viscount rafmagnsorgel og nótubækur. Bazar International ASBC safnaði 198 þús. kr. á fjárlögunarsamkomu í Luxemburg og færði félaginu. Í tilefni af opnum Túngötum 7 fékk félagið mynd eftir Herdísí B. Þorvaldsdóttir að gjöf frá móður og systrum. Félagsþjónustan í Reykjavík, RKÍ, Þórunn Pálsdóttir, hjúkrunarforstjóri, Stefán Grímsson, heilbrigðisráðherra og Jansen-bilag færðu einnig félaginu gjafir. Færum við þeim öllum innilegustu þakkir fyrir.

Geðhjálþ, Túngötum 7.

Einelti 12 sporafundir

Folk sem orðið hefur fyrir einelti heldur 12 sporafundi á Túngötum 7 alla laugardaga kl. 14:00-16:00

Geðhjálþ, Túngötum 7.

GEÐHJÁLP PAKKAR STUÐNINGINN

Skipstjóra- og stýrimannafélagið
Skorradalsreppur
Skóbuð Húsvíkur
Skolaskrifstofa Húnvetninga
Skolaskrifstofa Vesturlands
Ljósafosskóli
Skráningastofan ehf
Skýrr hf
Slökkvilið Reykjavík
Smith og Norland hf
Smursthöð Akraness sf.
Snæhill hf
Snorri Guðmundsson ehf
Sorpa
Sóknarnefnd Keflavíkurkirkju
Sólvallaskóli
Sólvangur Hörðuvöllum
Sparsjóður Þingeyrar
Sparsjóður Ólafsfjarðar
Sparsjóður Véltjóra
Sparsjóður Þingeyrarhrepps
Sparsjóðurinn í Keflavík
Spennubreytar
Stadarskáli
Stakksvík hf
Starfsmannafélag Akraness
Starfsmannafélag Kópavogs
Stálsmíði Bjarna Hardarsonar
Steinborg ehf
Sterkur ehf
Steypustöðin Blönduós
Stéttarfelag Verkfræðinga
Stíð sjíkrabjálfun ehf
Stoo hf
Stóra Vogaskóli
Straumrás hf
Suðulist ehf
Suðurnes ehf
Suðurnesfjárfrettrit
Sundlaug Seljavallans
Suzuki Bilar hf
Sveitafelag Skagafjörður
Sæföld ehf
Selgætisgerðin Góa - Linda ehf
Selgætisgerðun Vala ehf
Særur hf
Tannlæknafélag Islands
Tannlæknastofa Sveins & Hölmfríðar
Tannlæknastofa Árna Pálssonar
Tannlæknastofa Einar & Kristín
Tannlæknastofa Gunnillu
Tannlæknastofa Jóhanna
Tannlæknastofa Jóns V. Ármórssonar
Tannlæknastofa Kristínar
Tannlæknastofa Vilhjálms
Tannlæknastofan H.R.E.T
Tannlæknastofan Hafnarbraut
Tannsmíðjan Króna sf.
Teiknistofa Skúla Ñordðals
Teiknistofan Ármúla 6
Tengi ehf
Thorarensen Lyf ehf
Timadíjan
Tónika ehf
Tónlistarskóli FlÍH
Trésmíðjan Magnúsar
Trésmíðjan Þráins E. Gíslasonar sf
Trésmíðjan Brák sf.
Trésmíðjan Eik hf
Trésmíðjan Grein ehf
Trésmíðjan Nónholt ehf
Tryggingamiðstöðin

Tryggingastofnun rkisins
Tölvuskóli Reykjavíkur hf
Uggi ehf
Uggi fiskverkun hf
Ullarhúsíð
Unnsteinn Hermannsson
Útgerðarfélag Vestmannaeyja
V.S. Framtak ehf
Valberg hf
Valhúsaskóli
Valráskskóli
Valur Helgason ehf
Vari - öryggispjónusta ehf
Varmahlíðarskóli
Varmalandsskóli
Varmárskóli
Vatnsveita Reykjavíkur
Veðurfarþeirar Hornafjarðar hf
Veðiland ehf
Veitingapjónusta Ingvars
Verkalyðs- og sjómannaflag Keflavíkur
Verksþóstílag Borgarness
Verkalyðsflag Hrúfríðunga
Verkalyðsflag Rangeinga
Verkalyðsflag Vopnafjarðar
Verkalyðsflagið Jökull
Verkalyðsflagið Skjoldur
Verkamannaflagið Árvakur
Verkfraðiþjónusta Jóhanns G.
Bergþorssonar
Verslun Steingrims
Verslunarhornmúð ehf
Verslunarmannafélag Reikjavíkur
Verslunarmannafélag Suðureyja
Verslunarmáðsöðin Garðatorgi
Verslunin Áskjör
Vestmannayjabyar
Véla- og tækjaleigan Áhlöld hf
Vélmjúla Akraness
Vélmjúla Heiðars ehf
Vélmjúla Sauðárkrúks ehf
Vélvík ehf
Við og Við sf.
Videoleiga Eskifjarðar
Viðskiptanetuhf hf
Viggó hf
Vindheilisheppur
Vinnslustöðin hf
Viking-hús
Víkurströnd ehf
Vínet hf
Vogaskóli
Vopnafjarðarskóli
Vottunarsíðan Tún ehf
VSB-verkfræðistofa ehf
VST.
Vörval hf
Þín verslun ehf
Bjónustumáðsöð Vegamót hf
Fornmður Eyjólfsson hf
Fróttur ehf
Ægiborg
Ógvurk hf
Olduselskóli
Öldutínesskóli
Ölgerðin Egill Skallagrímsson
Óryrkjabandalag Íslands

Leiðbeiningar um sparnað

Mál undirritaðs hafa nokkuð verið til umræðu í fjölmöldum undanfarið. Finnst eflaust mörgum einkennilegt að hægt sé að spara af ekki hærri tekjum en tryggingabætur eru. Þetta er þó hægt og byggir á nokkrum tiltölulega einföldum meginatrium sem flestir geta tileinkað sér.

Mikilvægt er að hafa góða sýn yfir fjármálin og vita í hvað tekjurnar fara. Til þess er best að haldia sjóðsbók. Þeir sem það gera eyða síður í óþára, því þá stendur skýrum stöfum í bokinni að viðkomandi hafi misstigið sig.

Gott er að miða við að almenn eyðsla hvers mánaðar fari helst aldrei fram út mánaðartekjunum.

Allir geta sparað.
Garðar Sölvi Helgason.

Ekki er sama á hvers konar innlánsreikningum sparnaðurinn er geymdur. Nauðsynlegt er að eiga a.m.k. sem nemur tekjum hálf árs á óbundnum reikningi þó vextir þar séu lágir. Það felur í sér mikla öryggistilfinningu að eiga varasjóð. Slik tilfinning er engum nauðsynlegri en þeim sem eiga í andlegum erfiðleikum.

Þó er nauðsynlegt að falla aldrei í þá freistni að spara bara til að safna peningum. Það er einkenni nirlilsins. Þá er sparnaðurinn sjálfur örðinn streituvaldur.

Allir geta sparað. Það er bara að byrja.

Garðar Sölvi Helgason

KLÚBBURINN GEYSIR-áfangasigur

Fékk húsnæði að Hafnarstræti 16

Pað nýjasta af Klúbbnum Geysi er að síðasti fundur fyrir sumarleyfi var haldinn þann 27.5.99 og vöknunum vóð aftur 2.september í húsnæði Geðhjálpar að Túngötu 7, vonandi endurnýjuð af sörlíkum krafti sumarsins.

Ástæða svo langrar pásu einskorðast meðal annars af því að þó svo að Reykjavíkurborg hafi keypt húsið að Hafnarstræti 16, þar sem klúbburinn fær 130 fm til afnota og deilir húsi með Sambandi íslenskra myndlistarmanna, hafa núverandi notendur frest fram á haust til að koma sér fyrir. Og síðan ætlar Borgin að framkvæma nauðsynlegar viðgerðir á húsinu og mun K.G. væntanlega eiga talsmann í bygginganefti sem tryggir áhrif klúbbins á endurbætur í þessu sögufræga húsi sem að öllum líkendum fellur að einhverju leyti undir húsfriðunarfnd vegna aldurs síns.

Á meðan framkvæmdum stendur er til at-hugunar að fá inni hjá Öryrkjabandalaginu og setja félaga í vinnuhópa sem er nauðsynlegt til viðhalds K.G.og að ýmsu er að hyggja áður en opnað er hús.

Það hefur komið í ljós að meðal félaga eru mestar vonir bundnar við R.T.R. (ráðning til

reynslu) sem er hinna þáttur starfsemi Klúbbins Geysis og byggir á því að klúbburinn gerir samning við vinnuveitanda og tryggir honum 100% mætingu „einhhvers“ starfsmanns, þannig geta nokkrar mannverur séð um að uppfylla þó ekki sé nema 50% starf.

Annar og kannski aðal þáttur K.G. er starf-
ið í húsinu þar sem þarf að halda því gang-
andi og verður það sjálfböðin vinna félaga
ásamt vinnu starfsfólks, sem verður að því
leyti „frábrugðið“ félögum að það á sér ekki
sögu um geðsjúkdóm sem er skilyrði fyrir
inngöngu í K.G., þetta mun standa undir gosi
Geysis.

Rétt er að endingu að benda á að markmiði
Klúbbins Geysis er að losa fólk úr vitahring
innlagna á sjúkrastofnanir og útskrifta sem
enda síðan með annari innlögn en þetta var
það sem hópurinn sem útskrifaðist af geð-
sjúkrahúsi í New York um 1940 og gekk undir
nafninu We are not alone, hafði að leiðarljósi.

Samantekt þessi er unnin af Ólafi Jakobs-
syni en hann er félagi í Klúbbnum Geysis.

Hugleiðing

Í björtu herberginu mínu í gamla húsinu líður mér vel.
 Vorði er komið í byrjun mars.
 Það er fuglasöngur og slydda.
 Í næsta herbergi fer gamla útværpið af stað af sjálfu sér
 Nú finn ég að andi hússins
 er mér vinveittur.
 Það brakar hátt og ég kalla fram.
 En ekkert svar.
 Þegar ég er hér ein
 er hvíslæð að mér ljóðum.
 Já, gömlu húsins hafa sál.

Birna Eyjólfssdóttir

Kvöld í mars

Ég geng niður veginn á leiðinni heim.
 Það er kvöld í mars.
 Fjall Í Moldi gnæfir yfir dalinn.
 Er einsog skuggamynd
 af karli sem sefur með opinn munninn.
 Á höfði hans er húfa.
 Á skúnum í húfu karlsins
 skín rautt ljós.
 Það er leiðarljós fyrir flugvélarnar.
 Mitt fyrir ofan opinn munn karlsins
 skín stjarna, svo tær á þessu kalda
 marskvöldi.
 Á vesturhimni eru skýin í gulum bjarma
 Fyrir ofan eyjarnar þrjár.
 Allt í einu leiðist mér ekki lengur að bíða
 eftir sumrinu.
 Birna Eyjólfssdóttir

Af Hróa hetti og félögum, fógetanum af Nottingham, Jóni prinsi og Norðmönnum

Furðurlegt er fyrirkomulag ríkisstjórnarinnar – á þetta að vera fyrverandi eða númerandi? Sagt er að öyrkjar hafi rétt á örorkubótum sem ekki er til að hrópa húrra fyrir.

Og mér finnst það sama einnig í sambandi við aldraða. En þeir hafa ekki rétt að vera félagsverur vegna þess að þeir eru búin að fá af miklum greiðslum til að fá til viðbótar félagsmálabætur. Annars finnst mér ríkisstjórnin hafa verið rykkjott í svörum og athöfnun þegar öyrkjar og aldraðir eiga í hlut og ekkert gert. Svona skilja þeir við hlutina er kjósa átti nýja ríkisstjórn. Ég held að margt af þessu eigi einnig við númerandi ríkisstjórn, því margt af þeim eru sömu menn/konur og voru í fyrrverandi ríkisstjórn. En eiga ekki allir að vera jafn réttiháir samkvæmt lögum?

Pá verða þessir menn/konur að hætta að misbjóða fólk því það standur ekki á neinum nema þeim. Og öðruvísi verða öyrkjar og aldraðir ekki jafnréttiháir öðrum.

Allir eiga að vera jafn réttiháir gagnvart lögum. Hjalti Reynisson.

Það þyrfi að hækka bæturnar hjá öyrkjum og oldruðum og afnema með öllu skatta því þeir eru alger svívirðing á öllu saman frá ríkisstjórninni. Það á að leyfa fólk að vera frjálsar félagsverur og leyfa oldruðum og öyrkjum einnig að fá félagsmálabæturnar. Það má t.d. hækka bæturnar upp í 100 þúsund krónur á mánuði, plús félagsbætur. Miðað við laun hija alþingismönnum er þetta ekki mikið og þá er nú ekki mikil sagt.

Hjalti Reynisson.

Fjölskyldulínan 800 5090

Aðstandendur hjálpa aðstandendum

Upplýsingar og ráðgjöf við aðstandendur sjúklinga

GEDHJÁLP
PAKKAR
STUDNINGINN

Austurbakki hf.
P.O. BOX 900 - 121 REYKJAVÍK, ICELAND
Borgartún 20, 108 Reykjavík, Iceland
Tel: 354-582 8411 Fax: 354-582 8435

Heildverslunin
OPTIMA

**HEYRNAR- OG
TALMENASTÖD
ÍSLANDS**

 ISLANDSBANKI

lspan hf

KRAFTVÉLAR

 LYFJAVERSLUN ÍSLANDS HF.

**STARFMANNAFÉLAG
REYKJAVÍKBORGAR**

 Vinnumálasambandið

VINSTRIHREYFINGIN
grænt framboð

Newsletter of Gedhjálp**Volume 4, No. 1, June 1999**

The picture on the cover of this issue is by Ms Herdis B. Thorvaldsdóttir. It was presented to Gedhjálp on the opening of the new centre at Tungata 7

Page 2

Leading article**Services of school psychologists funded by public health authorities?**

There is a general consensus within the health care sector that the mental well-being of children and adolescents should be a priority issue. The decision to discontinue the services of school psychologists has, however, caused serious problems in both the educational and the health care systems. It has been argued, and quite rightly so, that schools are no treatment establishments and the health care system should, therefore, be responsible for dealing with behaviourally and mentally disturbed pupils. A positive solution to this problem would, in my opinion, be for the health service sector to provide mental health care in schools by contracts similar to those already existing for other kinds of health service. At the same time, public health authorities would provide additional funding to strengthen and improve mental health care services, both to schoolchildren and the general public.

Ingólfur H. Ingólfsson

Newsletter of Gedhjálp

Published by:

Gedhjálp – the Advocacy and Mental Health Alliance of Iceland

Address: Tungata 7, 101 Reykjavík.

Telephone: 570 1700 – Fax: 570 1701

E-mail: gedhjalp@gedhjalp.is

Website: <http://gedhjalp.is>**Gedhjálp's Support Service Co-operation with the Forensic Psychiatric Unit at Sogn**

The Support Service of Gedhjálp is to take part in a pilot project providing service to individuals discharged from the Forensic

Davíð Art Sigurðsson

Pegar ljóð eru

Út er komin ljóðabókin *Pegar ljóð eru* eftir Davíð Art Sigurðsson. Útgefandi er Sigurjón Þorbergsson. Að bökarkápu segir að Davíð sé brítugur Reykvíkingur, giftur og þriggja barna fðaðir. Hann nam í Flensborgarskóla en hélt þaðan í framhaldsnám til Bandaríkjanna og er menntaður í klassískum söng. Höfundur hefur ákveðið að láta Gedhjálp njóta góðs af andvirði ljóðabókarinnar og kann félagið honum bestu þökk fyrir.

14

Psychiatric Unit at Sogn. The psychiatric unit will provide all medical service and aftercare. This project marks a certain watershed in the operations of the Support Service while at the same time being in line with the policy formed by Gedhjálp in assisting individuals with diminished rights or options. In a letter to the board of Gedhjálp, head physician Dr Magnus Skulason points out that the human rights of the criminally insane often appear to be violated. It is therefore fitting, he continues, that Gedhjálp take the initiative in this matter as the association has indeed done on numerous occasions in the past where the welfare of the mentally ill has been at stake.

Page 3

Association for the Parents of Mentally Disturbed Children and Adolescents**A nation-wide association for the improvement of facilities and dissemination of information**

The initial meeting was held on 24 April 1999. The association aims to improve the position of our children, organise promotional activities, and open up discussions on issues relating to mentally ill adolescents and the lack of facilities available them and their families. For further information on the association for the parents of mentally disturbed children and adolescents, call 557 8326 or 8542889.

Ms Jenny Steingrimsson, Chairman, Association for the Parents of Mentally Disturbed Children and Adolescents

Formal opening of Tungata 7

It was a historic moment when Gedhjálp had an open house to celebrate the formal opening of the new premises at Tungata 7. In his speech on this occasion, Gedhjálp's chairman, Mr Petur Hauksson, said that the initial decision of restoring the house to its former splendour had been a guiding light throughout the reconstruction period. The renovations were supervised by Mr Thorgeir Jonsson, architect.

Iceland's Minister of Health, Ms Ingibjorg Palmadottir, deserves a special mention now that this dream of 20 years has come true. She pledged her support to Gedhjálp on World Mental Health Day, 10 October 1997, with the result that today the mentally ill and their families can walk tall and proud around their own house.

Pages 4-9

Annual Report 1998**An Eventful Year**

1998 was a historic year for Gedhjálp when, after twenty years of safeguarding the interests of the mentally ill, the association finally acquired its first real property. This turning point is symbolic for the changes that have taken place in the operations and image of Gedhjálp.

Housing – possible utilisation of the Tungata house

Minister of Social Affairs, Mr Pall Peterson,

informed the association that it had been awarded a grant from the Development Fund for the Disabled to the amount of ISK 20 million. Right at the beginning, the board decided that the house should be restored to its former splendour as a token of respect to those who would later make use of it. The house should, of course, have room for a social centre and canteen, facilities for round-the-clock manning of the Support Service, offices, bed-sitting rooms for 2-3 clients on the top floor and, on the bottom floor, occupational therapy, arts and crafts centre and workshops.

National fund raising of Kiwanis

The K-Day of the Kiwanis movement in Iceland was last held on World Mental Health Day, October 10, 1998. All proceedings were donated to the restoration of the house at Tungata 7. The movement organised its first annual K-Day in Iceland in 1974 and since then it has, at three-year intervals, sold the K-Key to the public for the benefit of the mentally ill.

Sponsorship pledges

The collection of sponsorship pledges was completed at the beginning of the year.

Social centre

The social centre offered its standard programme throughout the year. The centre is open on weekdays from 9 a.m. to 5 p.m.

Summer camp

Gedhjálp sponsored ten of its clients to attend the annual Summer Camp of the Nordic Organisation for Social and Mental Health, which was held in Sweden from 29 June to 6 July.

World Federation for Mental Health

Gedhjálp became a member of the World Federation for Mental Health in 1997. Representatives from Gedhjálp attended the federation's conference in Edinburgh and the anniversary celebrations in London in 1998. The federation assisted Gedhjálp in their campaign against the proposed health sector database.

Educational

A special course for families, which was organised in co-operation with the support service, was well attended. Such courses have become a regular feature in the operations of Gedhjálp.

Information meetings were held in numerous schools of secondary education. The newsletter was published in four issues, two of which were in magazine format with summaries in English. Self-help groups for the sufferers of phobia, manic depression and sex addiction were operated on the premises. A schizophrenia support-group was started under the guidance of a registered nurse.

The Fountain House, Geysir Club, held regular meetings throughout the year. The managing director of Gedhjálp is now a member of the board.

The Family Line (SOS Hotline) was operated all year. Volunteers answer calls every

Wednesday night, but there is also a regular answering service for messages. Mr Joe Slack from Alabama, USA, visited Iceland and gave lectures at the premises of Gedhjálp and also at the Psychiatric Ward of the National University Hospital. Mr Slack spoke of his experience as a hospitalised patient, how to ensure that patients are treated with the respect they deserve and why this respect should be the basis of all treatment.

Support Service of Gedhjálp

The service contract with the Ministry of Social Affairs for providing service to 30 individuals has been renewed. A new service contract was also made with the Reykjavík City Social Service. According to a previous contract, the Alliance was in charge of day-to-day supervision but has now also taken over the general management of the support scheme.

Preparations were carried out on a survey of the Support Service, including an appraisal of services and results.

Campaign for rights

As before, Gedhjálp has submitted comments on parliamentary bills and been in the forefront regarding a range of important issues, particularly concerning the mentally disabled, mentally ill prisoners, and mentally disturbed children.

Regarding the transfer of public institutions dealing with the affairs of the disabled from the State to local authorities, Gedhjálp stressed the importance of channelling sufficient funds into continuing development. Concerning proposals by the Ministry of Health to establish priorities within the health care system, Gedhjálp emphasised that the authorities must assume full responsibility for these measures by ensuring adequate financing in order to bring this plan to fruition.

The State Social Security Institute announced that rules regarding the reduction of benefits on account of hospitalisation had been amended in line with proposals put forward by Gedhjálp. At the beginning of the year, proposals by the governing board of the National Hospitals for large-scale cutbacks in the mental health sector were met with vigorous protest. The Minister of Health outlined to Gedhjálp ideas to keep the operation of psychiatric wards unchanged, possibly by making special service contracts. For a number of years, all medication prescribed by psychiatric wards has been free of charge, but in 1998 this service was discontinued. Instead it was proposed that so-called "strong psychiatric medication" should be free of charge to everybody. Gedhjálp suggested that since strong medication was to be free of charge, medication to counteract the side-effects of such drugs should also not be charged for. This suggestion was approved by the authorities. Gedhjálp submitted detailed comments criticising the various versions of the bill proposing a centralised health sector database and protested in particular the possibility of genetic research being conducted on individuals without their consent. The origi-

nal bill did not provide for optional participation. Gedhjálp suggested that the Surgeon General should be responsible for ensuring that only those who declared their agreement should participate in the database. These proposals appear to have been taken into account in subsequent versions of the bill. It was stressed that health record data was the private possession of each individual and that the bill did not sufficiently safeguard the right for confidentiality. It was also pointed out that the term assumed consent had little meaning for those individuals who, on account of their disability, were in no position to reject participation. Gedhjálp introduced the database issue to affiliated associations abroad which, in turn, lodged their protests with the appropriate authorities. Gedhjálp also consulted the European Union on this matter and received a reply to the effect that, with reference to the agreements of European committees for the protection of computerised information, it would be advisable for the government to review its plans for the database and to respect the basic principle that informed consent must be sought for each intended research. Gedhjálp representatives attended a number of meetings on this issue with the Minister of Health, employees of the Ministry of Health and MPs.

Gedhjálp reported to the State Prosecutor the delivery through letterboxes in and around the town of Hveragerði of flyers containing derogatory remarks about mentally disabled individuals institutionalised in the area. A Council of Europe committee investigating instances of degrading treatment of prisoners and individuals in coercive detention visited the country. The Chairman of Gedhjálp was summoned to a meeting with the committee and asked to comment on the conditions of psychiatric patients hospitalised against their will and insane prisoners.

Policy formation

On 10 October, Dr Tomas Zoëga, chairman of the committee for shaping a mental health care policy, submitted the committee's final report to the Minister of Health. In this committee of ten, three representatives were members of the board of Gedhjálp, including one relative nominated by Gedhjálp. It was of invaluable support for these representatives that a team organised by Gedhjálp had previously formulated the Alliance's mental health care policy, the larger part of which was in fact included in the proposals of the official committee. All committee members agreed that children should be a priority, closely followed by the mentally disabled. A number of detailed proposals were also put forward regarding other groups of mentally disturbed patients.

To the future

The Alliance must aim to employ an occupational therapist and education officer and also be in the position to offer psychological services.

Gedhjálp will make every endeavour to ensure the quality and adequacy of the services available to the mentally ill. The Alliance will also monitor the enforcement of the policy

formulated by the Ministry of Health. Gedhjálp is now celebrating its twentieth anniversary. It has, symbolically speaking, passed through the stages of childhood and adolescence into early adulthood. It is my hope that Gedhjálp will continue to develop into respectful maturity while at the same time maintaining the youthful spirit of a grass roots movement.

Petur Hauksson,
Chairman of Gedhjálp

Page 11

Social Activities

Social Centre

The Social Centre is open on weekdays between 9:00 and 17:00. Meals are provided at lunchtime.

A support group for schizophrenics meets every Monday and the support group of the Gedhjálp board meets on the first and the third Tuesday of each month.

Bullying – twelve step meetings: Victims of bullying meet every Saturday at Tungata 7

The Family Line – relatives give advice over the telephone

Participation in the Anniversary Committee is open to all members

Pages 12 and 13

Guidelines on savings

In the last issue of Gedhjálp's Newsletter we published an open letter to the Prime Minister from Mr Gardar Solvi Helgason, in which he complains about the unjust reduction of social security benefits to the owners of savings accounts. This letter aroused much media attention and gave rise to debates in Althingi which led to subsequent amendments to the corresponding regulation. The question of whether it was in fact possible to put aside a part of the benefits came under much discussion and Mr Helgason said: "My case has received quite some attention of late. A lot of people probably find it strange that it is possible to build up savings on such a low income. This is, however, the case and everyone can do it by following a few basic principles." Mr Helgason then proceeded to describing is method.

Poetry

Reflections and
On a March Evening
Ms Birna Eyjolfsdóttir

Of Robin Hood and his Merry Men, the Sheriff of Nottingham, Prince John and the Normans

Mr Reynisson criticises the social security system of benefit payments and says: "But should we not all be equal in the eyes of the law? Then these men/women must stop humiliating people because it is all up to them. Otherwise the elderly and the disabled will never have the same rights as others."

Hjalti Reynisson